

Виница
6 мр

ГОРИТЕ — ВАЖЕН ПРИРОДОЗАЩИТЕН ОБЕКТ

Горите в нашата страна са разположени предимно в планините. Те обличат техните склонове със зелена мантия и ги правят красиви. Но те трябва да се пазят не само заради тяхната красота, а главно заради голямото им стопанско значение. Горите дават дървесина за народното стопанство и са най-сигурното средство за запазване на водата от падналите валежи.

Водохранната роля на горите е толкова голяма, че само тя е достатъчна, за да бъдат природозащитен обект. Извършените проучвания показват, че в тях се натрупва 3 пъти повече сняг, а това означава, че в почвата постъпва 3 пъти повече вода от снега.

Замръзването на почвата в горите е по-слабо, отколкото на открито. Изучаванията са установили, че дълбочината на замръзналата почва в горите е до 2.5 пъти по-малка, отколкото на гола площ. А това

улеснява попиването на водата в почвата под горите.

Топенето на снега в горите става около 3 пъти по-бавно, отколкото на открито. Това също способствува за попиване на повече вода в почвата. Освен това то забавя повърхностното оттичане на снежните води и намалява опасността от ерозия и пролетни наводнения.

В горите се образува горска постилка от опадналите листа и клонки, която има способност да задържа големи количества вода. Тази горска постилка достига до 10 и повече сантиметра дебелина, а по тегло възлиза до 1,000 кг на декар в широколистните гори и до 3,000—4,000 кг на декар в иглолистните гори. Водата, която тя задържа от падналите валежи, достига от 6 до 25 литра на квадратен метър в зависимост от продължителността на валежите.

Залесената площ у нас възлиза

на 30 милиона декара. При способност на горската постилка да задържа средно по 10 л вода на квадратен метър, което може да се получи при един продължителен дъжд, горите у нас ще задържат в горската си постилка кръгло 300 милиарда литра вода, която ще попие в почвата и голяма част от нея ще отиде за поддържане на водите в реките.

Благодарение на горската постилка попиването на водата в почвата в горите е по-бързо, отколкото на открито. Така, в смърчова гора, в която не се допуска паша на добитък, интензивността на попиването на водата в почвата е 5.2 л в минута, когато на гола площ, където се допуска паша на добитък, попиването на водата е само 0.3 л в минута, т. е. 17 пъти по-малко. С това горите съдействуват за увеличаване на водата в почвата.

Горите способствуват за намаля-

ване на повърхностното оттичане на водите от падналите валежи, което е непроизводително разходване на тези води. Това свое качество горите проявяват пак чрез горската си постилка и чрез дървесните си стъбла. От опити е установено, че в смърчова гора на северен склон при 15° наклон със запазена горска постилка повърхностно се оттичат само 2 на сто от падналите валежи, когато върху пасище, където няма гора и горска постилка, се оттичат 48 на сто от валежите. Други изучавания са установили, че при водосбори без гора се оттичат повърхностно 121 литра вода от годишно падналите валежи, а при водосбори с 55 на сто залесеност са се оттекли повърхностно само 25 л вода.

Водохранната роля на гората се изразява с това, че тя способствува да се задържат в почвата по-голямата част от падналите валежи, с което се увеличава производителното им използване както за създаване на органическа маса — дървесина и други горски продукти, та

ка и за увеличаване и регулиране дебитата на реките и използването на водата в тях за напояване и електрификация. Тази роля на горите се проявява най-ефикасно, когато водосборните басейни на водните течения са покрити с гора 30—40 на сто.

В нашата страна се извършва голямо строителство, част от което е насочено към запазването и най-пълното използване на водата. За напояване у нас се предвижда да бъдат отделени 20 млн декара. Електроенергийните мощности също се базират на пълното използване на водата. Затова на горите у нас трябва да се погледне с всичката сериозност като на огромен резервоар и да се приложат към тях всички мерки за опазването им, като особено важен природозащитен обект. Това е наложително, тъй като в нашата страна няма ледници, които да подхранват реките, и само горите са единственото средство за запазването и увеличаването на водата.

Проф. П. Д. ПЕТКОВ